

บทที่ ๓

สินเชื่อประเภทต่าง ๆ ของธนาคารพาณิชย์

บริการด้านสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นั้น ได้จัดประเภทไว้เพื่อสนองความต้องการของลูกค้าจำนวนมากประเภทด้วยกัน แต่ในที่นี้จะทำการศึกษาเฉพาะสินเชื่อในประเทศเท่านั้น ซึ่งสามารถจะแยกออกได้ ๔ ประเภท คือ

๑. เบิกเงินเกินบัญชี (Overdraft)
๒. เงินกู้ (Loan)
๓. การรับซื้อลดตั๋วเงิน (Bills Discounted)
๔. การค้ำประกัน ออวัล และรับรองตั๋ว (L/G, Aval & Acceptances)

๑. สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชี

เป็นบริการของสินเชื่อลักษณะหนึ่งที่ธนาคารพาณิชย์โดยทั่วไปจัดไว้บริการแก่ลูกค้าที่มีเงินฝากกระแสรายวันได้ใช้เป็นเงินสำรองหมุนเวียนในกิจการโดยเฉพาะ มีลักษณะเป็น Revolving Credit Line คือ ธนาคารจะยินยอมให้ลูกค้าถอนเงินในบัญชีเงินฝาก ดังกล่าวเกินกว่าจำนวนเงินที่ปรากฏในบัญชีเงินฝากได้ทุกขณะ ครอบคลุมที่ยอดเบิกเงินเกินบัญชีไม่เกินวงเงินและระยะเวลาตามที่ตกลงกันไว้ในสัญญา กับธนาคาร และเมื่อฝากเงินเข้าบัญชีกระแสรายวันทุกครั้ง จะมีผลเท่ากับเป็นการชำระหนี้ แต่ลูกค้ามีสิทธิถอนเงินไปใช้หมุนเวียนได้อีกในช่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ และธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินที่ลูกค้าได้เบิกเงินเกินบัญชีไปแล้วเท่านั้น อัตราดอกเบี้ยของสินเชื่อประเภทนี้แตกต่างกัน ดังนี้คือ

ก. การกู้เพื่อประกอบธุรกิจอื่น ๆ คือ การส่งสินค้าเข้า การส่งสินค้าออก การก่อสร้าง-ขนส่ง และกิจการค้าทั่วไป อัตราดอกเบี้ยสูงสุดไม่เกิน ๑๔% ต่อปี

ข. การกู้ที่มีเงินฝากค้ำประกันเต็มวงเงิน อัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากตามที่กฎหมายกำหนดให้จ่ายสำหรับเงินฝากแต่ละประเภทบวกเพิ่มดอกเบี้ยอีกในอัตรา ๑-๒% ต่อปี ซึ่งโดยทั่วไปเท่ากับ ๑๔%

การเบิกเงินเกินบัญชีนี้ แบ่งออกได้ ๒ ลักษณะ คือ

๑) เบิกเงินเกินบัญชีที่มีวงเงิน

เป็นการเบิกเงินเกินบัญชีที่ได้ทำสัญญาข้อตกลงกำหนดวงเงิน อัตราดอกเบี้ยและระยะเวลาไว้แน่นอน โดยมีหลักประกันเป็นบุคคลหรือทรัพย์สิน (และในบางกรณีและผู้ขอกู้เป็นบุคคล นิติบุคคล ที่มีฐานะมั่นคงเป็นที่เชื่อถือได้นั้น อาจจะไม่มียหลักประกันก็ได้)

กรณีที่เกิดความจำเป็นต้องใช้เงินเกินกว่าวงเงินที่ได้กำหนดไว้ในสัญญานั้น จะต้องขออนุมัติเสียก่อน และลูกหนี้จะจ่ายเกินวงเงินอนุมัตินี้ได้ไม่เกิน ๒๐% ของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ลูกหนี้จะต้องนำฝากเงินเพื่อลดภาระหนี้ส่วนที่เกินวงเงินนี้ภายใน ๑๕ วัน

อายุสัญญาเบิกเงินเกินบัญชีถาวรนี้ โดยปรกติกำหนดระยะเวลา ๖ เดือน-๑ ปี แต่หากลูกค้ำมีความประสงค์จะใช้สินเชื่อดังกล่าวไป ก็จะสามารถต่ออายุสัญญาออกไปอีกได้

๒) เบิกเงินเกินบัญชีที่ไม่มีวงเงิน

การให้สินเชื่อประเภทนี้ มีลักษณะต่างกับสินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีที่มีวงเงินโดยที่ลูกค้ำจะไม่มีวงเงินเบิกเกินบัญชีอยู่เลย แต่ธนาคารยินยอมให้ลูกค้ำเบิกเงินตามเช็คให้ลูกค้ำไปก่อน ทั้ง ๆ ที่เงินในบัญชีของลูกค้ำไม่เพียงพอ

สินเชื่อประเภทนี้ไม่มีสัญญา แต่ลูกค้ำจะต้องนำเงินมาเข้าบัญชีเพื่อลดภาระหนี้ให้หมดภายใน ๑๕ วัน โดยเสียดอกเบี้ย ๑๔% ต่อปี และอายุของสินเชื่อประเภทนี้ก็จะสิ้นสุดลงหลังจากที่ได้ลดภาระหนี้ลงเรียบร้อยแล้ว สินเชื่อประเภทนี้จึงเป็นสินเชื่อระยะสั้น สำหรับ

ลูกค้าที่มีความจำเป็นใช้เพียงครั้งคราว หากเป็นรายที่ต้องใช้เป็นประจำแล้ว ธนาคารจะแนะนำให้ลูกค้าขอวงเงิน กล่าวคือ ขอใช้สินเชื่อเบิกเงินเกินบัญชีที่มีวงเงินนั่นเอง

๒. เงินให้กู้

หมายถึงสินเชื่อประเภทที่ธนาคารให้ลูกค้ากู้ยืมเงินจำนวนหนึ่ง โดยมีกำหนดเวลาชำระหนี้แน่นอน ซึ่งอาจจะโดยวิธีผ่อนชำระเป็นรายงวด หรือชำระครั้งเดียวเต็มจำนวนประเภทของเงินให้กู้มีดังนี้

ก. เงินกู้ยืม (Mortgage Loan) เป็นสินเชื่อที่มีทั้งประเภทระยะสั้นไม่เกิน ๑ ปี ระยะปานกลางไม่เกิน ๕ ปี และระยะยาวไม่เกิน ๑๐ ปี ลักษณะสำคัญของสินเชื่อประเภทนี้ก็คือ เป็นสินเชื่อที่มีหลักทรัพย์จำนองเป็นประกันเงินกู้ วงเงินกู้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุมัติ โดยทั่วไปแล้วเงินกู้ยืมเหมาะสำหรับประเภทต่อไปนี้ คือ

- ๑) สินเชื่อเพื่อการก่อสร้างและขนส่ง
- ๒) สินเชื่อเพื่อการอุตสาหกรรม
- ๓) สินเชื่อเพื่อการเกษตร

อัตราดอกเบี้ยโดยปกติไม่เกิน ๑๘% ต่อปี

ข. เงินกู้ทั่วไป เงินกู้ประเภทนี้อาจจะมีหลักประกันเป็นเงินฝาก ใบหุ้น พันธบัตร หรือบุคคลจำประกัน หรือไม่มีหลักประกันเลยก็ได้ ระยะเวลาสั้นไม่เกิน ๓ ปี

อัตราดอกเบี้ยโดยปกติไม่เกิน ๑๘% ต่อปี แต่สำหรับรายที่ใช้เงินฝากจำประกันเต็มวงเงิน อัตราดอกเบี้ยเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากตามที่กฎหมายกำหนดให้จ่ายสำหรับเงินฝากแต่ละประเภทบวกเพิ่มดอกเบี้ยอีกในอัตรา ๒-๒๕% ต่อปี

ค. เงินกู้เรียกคืนเมื่อทวงถาม (Call Loan) เป็นเงินให้กู้ระยะสั้นที่ธนาคารอำนวยความสะดวกให้แก่บริษัทเงินทุน หรือบริษัททั่วไปที่มีขนาดใหญ่ มีเครดิตดี หรือเป็นลูกค้ารายใหญ่ ในกรณีที่ถูกค้างชำระขาดเงินหมุนเวียนกระทันหัน กำหนดระยะเวลาที่ไม่แน่นอน แต่ธนาคารผู้ให้กู้ต้องการจะเรียกคืนได้ทุกขณะ โดยจะต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง

ดอกเบี้ยของเงินให้กู้ประเภทนี้ ธนาคารคิดให้เป็นรายวัน ในอัตราไม่เกิน ๑๘% ต่อปี

ง. เงินกู้ปัจเจกสงเคราะห์และเงินกู้พิเศษอื่น มีลักษณะเป็นสินเชื่อรายปลัก (คือมีวงเงินกู้ไม่เกิน ๑ ล้านบาท) โดยได้จัดประเภทของบริการไว้ตามวัตถุประสงค์ของการใช้เงินกู้ ลักษณะพิเศษของเงินให้กู้ชนิดนี้คือ

- ๑) จำกัดวงเงินให้กู้
- ๒) กำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาผ่อนชำระ
- ๓) กำหนดให้การผ่อนชำระเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายงวด ๆ ละเท่า ๆ กัน

ประเภทของเงินให้กู้ตามข้อนี้ได้แก่

- สินเชื่อส่วนบุคคล (Personal Loan)
- สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (Housing Loan)
- สินเชื่อเพื่อสงเคราะห์ข้าราชการ (Government Official Loan)
- สินเชื่อเพื่อการศึกษา (Education Loan)
- สินเชื่อเพื่อธุรกิจขนาดเล็ก (Small Business Promotion)
- สินเชื่อเพื่อส่งเสริมสินค้าคนไทย (Business Promotion Credit) เป็นต้น

๓. การรับซื้อลดตัวเงินภายในประเทศ

เป็นสินเชื่อระยะสั้นลักษณะหนึ่ง ที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประกอบการค้า เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ โดยให้ลูกค้านำเช็คหรือตั๋วมาขายลดให้แก่ธนาคารก่อนที่เช็คหรือตัวนั้นจะถึงกำหนดจ่ายเงิน การรับซื้อลดของธนาคารอาจจะตั้งวงเงินรับซื้อเป็นการชั่วคราว เรียกว่า

C.B.D. ชั่วคราว หรือมีวงเงินถาวรเป็น Revolving Credit Line ก็ได้ข้อจำกัดบางประการของสินเชื่อประเภทนี้ก็คือ

๑) เช็ค/ตั๋ว ที่นำไปขายลดจะต้องเป็น เช็คหรือตั๋วที่เกิดจากการค้าเท่านั้น ไม่ใช้เช็คหรือตั๋วที่เขียนขึ้นเอง

๒) เช็ค/ตั๋ว ที่นำมาขายลด จะต้องเป็น เช็ค/ตั๋วที่ลงวันที่ล่วงหน้าได้ไม่เกิน ๓ เดือน

๓) ในการรับซื้อลดเช็คหรือตั๋วนี้ ธนาคารจะหักส่วนลดทันทีจากมูลค่าที่ระบุไว้หน้าตั๋ว

การซื้อลดแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ก. ประเภท Clean Bill เป็นตั๋วเงินหรือเช็คที่ไม่ต้องมีเอกสารประกอบในการซื้อลด อัตราซื้อลดไม่เกิน ๑๕% ต่อปี แบ่งเป็นชนิดต่าง ๆ ได้ ๔ ชนิด คือ

๑) Clean Bills Discounted (C.B.D.) เป็นการรับซื้อลดเช็คลงวันที่ล่วงหน้า

๒) Local Bills Discounted "Clean" เป็นการซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตั๋วแลกเงินทุกชนิด

๓) Local Bills Discounted "Bill for Collection" เป็นการรับซื้อลดเช็คต่างจังหวัดที่ลงวันที่ล่วงหน้า

๔) Local Bills Discounted "Raw Material, Rediscount with Bank of Thailand" คือ การรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการประกอบกิจการอุตสาหกรรมหรือส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายต่างประเทศ โดยใช้วัตถุดิบซึ่งมีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณากำหนดวงเงินรับซื้อลดตั๋วอุตสาหกรรมที่ผ่านธนาคารพาณิชย์ โดยคิดอัตราส่วนลดร้อยละ ๕ ต่อปี การขายช่วงลดผ่านธนาคารพาณิชย์นี้ ธนาคารจะคิดส่วนลดร้อยละ ๗ ต่อปี โดยตัวดังกล่าวจะมีอายุ ๑๒๐ วัน นับจากวันที่ออกตั๋วและมีเอกสารตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดไว้เป็นเอกสารประกอบตั๋วเงิน

๔) Local Bills Discounted "Raw Material Special" การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงิน เพื่อให้ความช่วยเหลือชั่วคราวแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสิ่งทอที่สั่งซื้อวัตถุดิบและเคมีภัณฑ์จากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการผลิตในกิจการของตน โดยที่ธนาคารสามารถนำตัวนั้น ๆ ไปขายลดช่วงต่อยังธนาคารแห่งประเทศไทยได้ การรับซื้อลดนี้ธนาคารคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๘ ต่อปี

๖) Local Bills Discounted "Live Stock" เป็นการรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เป็นการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมกิจการเลี้ยงสัตว์ในประเทศให้มีทุนหมุนเวียนในกิจการ ตัวสัญญาใช้เงินนี้ผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์จะเป็นผู้ออกเอง จำนวนเงินที่ออกตัวจะต้องไม่เกินจำนวนเงินที่ได้จ่ายไปในการเลี้ยงสัตว์หรือได้กู้ยืมจากธนาคาร ทั้งนี้ผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์จะต้องมีวงเงิน Credit Line อยู่กับธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อธนาคารที่รับซื้อลดจะสามารถนำตั๋วสัญญาใช้เงินนี้ไปขายลดช่วงต่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ ในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี ภายในวงเงินไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเงินที่ผู้ประกอบการเลี้ยงสัตว์ได้ใช้ไปในการ แต่ธนาคารรับซื้อลดจากลูกค้าในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ต่อปี

๗) การรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการผลิตทางเกษตร เป็นการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินจากผู้ประกอบการเกษตร ซึ่งได้แก่ การกลั่นกรอง การประมงน้ำจืด เป็นต้น เพื่อให้เป็นการให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมกิจการเกษตร ให้มีทุนหมุนเวียนในกิจการ โดยเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรจะเป็นผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้ธนาคารในจำนวนเงินไม่เกิน ๕๐% ของวงเงินที่ธนาคารให้ลูกค้าไป เพื่อธนาคารจะได้นำไปขายลดช่วงกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี

ข. ประเภท Documentary Bills Discounted เป็นการรับซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินของลูกค้า โดยที่ลูกค้าจะต้องมีสินค้าหรือใบประทวนสินค้าของคลังสินค้าที่ธนาคารเชื่อถือเป็นประกัน แบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้คือ

๑) Local Bills Discounted "Document" เป็นการซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินโดยมีสินค้าจำนำเป็นประกัน โดยมีเงื่อนไขว่า จะต้องนำสินค้าฝากเก็บในโกดังที่ธนาคาร

ไว้ใจเชื่อถือได้ และลูกค้าจะต้องทำประกันอัครค้ำยสินค้านั้น และมอบกรมธรรม์ยกประโยชน์ให้
กับธนาคาร ทางธนาคารจะมีเจ้าหน้าที่ไปควบคุมสินค้านั้นด้วย ฉะนั้น ลูกค้าจะสามารถนำ
สินค้าออกขายได้ต่อเมื่อชำระเงินกู้คืนเรียบร้อยแล้ว อัตราดอกเบี้ยไม่เกิน ๑๔% ต่อปี

๒) Local Bills Discounted "Document & Rediscount with Bank
of Thailand" เป็นการซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินโดยลูกค้าจำหน่ายสินค้าที่จะส่งออกไปจำหน่ายต่าง
ประเทศเป็นประกัน และธนาคารสามารถนำตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นไปขายลดช่วงต่อกับธนาคารแห่ง
ประเทศไทยได้ ธนาคารจะซื้อลดด้วยอัตราดอกเบี้ย ๗% ต่อปี เพื่อเป็นการส่งเสริมธุรกิจการ
ส่งสินค้าออก

๓) Local Bills Discounted "Price Guarantee" การรับซื้อลดตั๋ว
สัญญาใช้เงิน โดยมีข้าวสารเป็นประกัน และจะต้องเป็นข้าวสารที่จัดส่งเข้ามาล้งกันชนเท่านั้น
เพื่อเป็นการพยุงราคาข้าว

ในปัจจุบัน ข้าวสารเหล่านี้จะฝากเก็บในโกดังที่ธนาคารไว้ใจเชื่อถือได้ และ
จะนำออกขายได้ต่อเมื่อมีเอกสารสำคัญจากกรมการค้า

๔) Local Bills Discounted "Price Guarantee Rediscounted with
Bank of Thailand" การรับช่วงซื้อลดตั๋วสัญญาใช้เงินโดยมีข้าวสารเป็นประกัน และเป็น
ข้าวสารที่จัดส่งเข้ามาล้งกันชนเท่านั้น และธนาคารสามารถนำตั๋วสัญญาใช้เงินนั้นไปขายลด
ช่วงต่อกับธนาคารแห่งประเทศไทยได้ แต่ธนาคารรับซื้อลดในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๗ ต่อปี
เงื่อนไขอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามคำสั่งกระทรวงพาณิชย์

ค. การจ่ายเงินล่วงหน้าตามตั๋วแลกเงิน (Advance Against Bill for
Collection) เป็นการอำนวยความสะดวกหนึ่งของการรับซื้อลดตั๋ว แต่เป็นการรับตั๋วแลก
เงินต่างจังหวัดที่ถึงกำหนดชำระเงินแล้ว เพื่อส่งไปเรียกเก็บเงินตามตั๋ว ซึ่งตามปกติแล้ว
จะเป็นตั๋วแลกเงินค่าสินค้าที่ลูกค้าได้ตกลงกับผู้ซื้อและลูกค้า (ผู้ขาย) ได้ส่งสินค้าไปให้ผู้ซื้อ
เรียบร้อยแล้ว ในการนี้หากผู้ขายมีวงเงินสินค้าอยู่แล้ว ธนาคารจะจ่ายเงินตามมูลค่าหน้าตั๋ว

เข้าบัญชีกระแสรายวันให้ทันที

ตัวเรียกเก็บแบ่งเป็น ๒ ชนิด คือ

๑) ตัวจ่ายเมื่อทวงถาม (Sight Bill) เป็นตัวที่ผู้ซื้อหรือลูกค้าจะต้องจ่าย
เงินทันทีที่นำตัวไปขอรับเงิน

๒) ตัวจ่ายเมื่อถึงกำหนดเวลา (Usance Bill) เป็นตัวที่มีกำหนดเวลาใน
การจ่ายเงิน โดยขึ้นอยู่กับข้อตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แต่ผู้ซื้อจะต้องรับรองตัวก่อน
เมื่อเห็นตัว

อัตราดอกเบี้ยส่วนลดที่ธนาคารจะคิดเป็นค่าบริการ แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) ตัวแลกเงิน (ตัว P/N หรือ Bill for Exchange)

๑.๑ ตัวจ่ายเมื่อทวงถาม หมีนละ ๑๕ บาท

๑.๒ ตัวจ่ายเมื่อถึงกำหนดเวลา คิดตามระยะเวลา คือ

ระยะเวลา ๓ วัน คิดหมีนละ ๓๐ บาท

ระยะเวลา ๗ วัน คิดหมีนละ ๕๐ บาท

๑.๓ อัตราต่ำสุดฉบับละ ๕ บาท

ในกรณีที่มีการชำระล่าช้าจนพ้นกำหนด ธนาคารคิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕

ต่อปี นับจากวันครบกำหนดถึงวันชำระ

๒) เช็ค ที่ครบกำหนดแล้ว

๒.๑ เช็คของธนาคาร คิดหมีนละ ๑๐ บาท

๒.๒ เช็คของธนาคารอื่น คิดหมีนละ ๑๕ บาท

๒.๓ อัตราต่ำสุดฉบับละ ๕ บาท

๔. บริการค้ำประกัน อ่าวาลและรับรองตัว

เป็นสินเชื่อกึ่งลักษณะหนึ่งที่เป็นบริการเครดิตในรูปของเอกสาร มิใช่เป็นตัวเงินสด (Non-Cash Facilities) ดังประเภทที่ได้กล่าวมาแล้ว มีลักษณะแตกต่างกันออกไปดังนี้

ก. การออกหนังสือค้ำประกัน (Letter of Guarantee) เป็นการออกเอกสารให้ลูกค้าเพื่อใช้มอบให้แก่ผู้รับประโยชน์ยึดถือไว้เป็นประกัน โดยธนาคารยินยอมที่จะเป็นผู้รับภาระหนี้ชั้น เกิดจากการผิดสัญญาของลูกค้าแทนตัวลูกค้า ประเภทของหนังสือค้ำประกันอาจแยกได้ดังนี้

๑) หนังสือสัญญาค้ำประกันเงินมัดจำของประกวดราคา (Bid Bond หรือ Tender Guarantee) เป็นหนังสือค้ำประกันที่ลูกค้าขอให้ธนาคารออกให้ เพื่อใช้ในการค้ำประกันเงินมัดจำของประกวดราคาของลูกค้า เมื่อมีการประมูล เช่น ด้านการก่อสร้างหรือขนส่ง การซื้อขายเครื่องจักรและอุปกรณ์การก่อสร้างของทางราชการ รัฐวิสาหกิจ บริษัทใหญ่ ๆ หรือเอกชน เพื่อเป็นประกันว่าเมื่อลูกค้านั้นประมูลได้แล้วจะต้องดำเนินการทำสัญญากับผู้ที่เรียกประกวดราคาตามเงื่อนไข เพื่อขายสินค้าหรือทำงานจ้างตามที่ได้เสนอราคาไว้แล้วแต่กรณีไป หากละเลยหรือปิดพริ้วไม่เข้าทำสัญญาด้วยก็จะถูกริบเงินมัดจำของตามเงื่อนไข ในการนี้ผู้รับประโยชน์ก็จะเรียกให้ธนาคารเป็นผู้ชำระหนี้แทนซึ่งธนาคารจะต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบ เพื่อเป็นการยืนยันภาระหนี้ดังกล่าวก่อนที่จะได้มีการชำระหนี้ตามภาระค้ำประกัน

๒) หนังสือสัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา (Performance Bond) เป็นหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารออกให้ เพื่อค้ำประกันลูกค้าต่อบุคคลอื่นเพื่อรับรองว่า ลูกค้าจะปฏิบัติตามเงื่อนไขหรือข้อตกลงตามที่ลูกค้าได้ทำสัญญาให้ไว้ หากลูกค้าละเลยหรือปฏิบัติผิดสัญญา ธนาคารก็จะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแทนให้ภายในจำนวนเงินไม่เกินวงเงินที่ค้ำประกันไว้ การค้ำประกันประเภทนี้โดยมากจะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากที่ประมูลราคาได้แล้ว วงเงินค้ำประกันนี้โดยปกติเป็น ๕% ของวงเงินค่ารับเหมาก่อสร้างที่ทำสัญญากัน ธนาคารคิดค่าธรรมเนียม $\frac{1}{2}\%$ ต่อ ๒ เดือน หรือเศษของวงเงินที่ค้ำประกัน อัตราอย่างต่ำฉบับละ ๑๐๐ บาท ต่อระยะเวลา ๑ ปี

๓) หนังสือค้ำประกันภาษาเข้าสำหรับวัตถุดิบที่นำเข้า เพื่อผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูป เป็นการออกหนังสือค้ำประกันให้แก่ผู้ที่ได้รับบัตรส่งเสริมการลงทุน เพื่อกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับการลดหย่อนหรือยกเว้นไม่เก็บภาษีขาเข้าวัตถุดิบตามที่ได้ยื่นรายการขอรับการส่งเสริมไว้ หนังสือค้ำประกันประเภทนี้จึงไม่กำหนดวันหมดอายุค้ำประกันแน่นอนลงไป เนื่องจากธนาคารจะหลุดพ้นจากภาระค้ำประกันต่อเมื่อคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ตรวจสอบดูแล้วว่าวัตถุดิบที่นำเข้ามานั้นได้ใช้ไปในกิจการอุตสาหกรรมตามวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้หรือไม่ หากนำไปใช้ในกิจการอื่นนอกวัตถุประสงค์ที่แจ้งไว้ ก็จะถูกเรียกร้องให้ชำระค่าภาษีตามจำนวนที่ธนาคารได้ค้ำประกันเอาไว้

อัตราค่าธรรมเนียมการออกหนังสือค้ำประกัน ๑% ต่อปี

๔) สัญญาค้ำประกันทั่วไป (General Guarantee) เป็นหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารออกให้เพื่อเป็นการค้ำประกันลูกค้าต่อบุคคลอื่น หรือรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือข้อตกลงตามที่ได้ทำสัญญาไว้ตามประเภทของสัญญา คือ

๔.๑ การค้ำประกันการรับเงินล่วงหน้า เป็นหนังสือที่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ขอให้ธนาคารออกให้แก่ผู้ซื้อ หรือผู้ว่าจ้าง เพื่อรับรองว่าเมื่อผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างได้จ่ายเงินล่วงหน้าให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ก่อนการส่งมอบสิ่งของที่ซื้อขายกัน หรือก่อนการทำงานตามสัญญา แล้วเสร็จ หากผู้ซื้อหรือผู้ว่าจ้างไม่ได้รับสินค้าจากผู้ขายหรือผู้รับจ้างทำงานไม่สำเร็จตามสัญญา ธนาคารก็ยอมชดใช้แทนไม่เกินวงเงินที่กำหนด

๔.๒ หนังสือสัญญาค้ำประกันการรับเงินค่างานที่ถูกหักไว้ เป็นการค้ำประกันการรับเงินค่างานที่ส่งมอบแต่ละงวดซึ่งจะถูกผู้ว่าจ้างหักได้ตามเงื่อนไขสัญญาจำนวนหนึ่ง จากค่างานงวดนั้น เพื่อเป็นการประกันผลงานที่ทำไว้ ในกรณีที่เกิดการเสียหายขึ้น และผู้รับจ้างไม่จัดการซ่อมแซมให้ ผู้ว่าจ้างจะได้นำเงินที่หักไว้เป็นค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมทดแทน ได้แก่ การค้ำประกันผู้รับเหมาก่อสร้าง ซึ่งผู้รับเหมาจะขอให้ธนาคารค้ำประกันไว้ เพื่อจะได้นำเงินที่ถูกหักไว้ดังกล่าวไปใช้หมุนเวียนในการดำเนินงานได้

๔.๓ หนังสือค้ำประกันต่อกองตรวจคนเข้าเมือง เป็นการออกหนังสือค้ำประกันให้แก่บุคคลต่างด้าวต่อกองตรวจคนเข้าเมือง ซึ่งก่อนที่บุคคลต่างด้าวนั้นจะมาขอให้ธนาคารออกหนังสือค้ำประกันให้ จะต้องมิบุคคลอื่นยื่นคำร้องต่อกองตรวจคนเข้าเมือง และทำสัญญาค้ำประกันบุคคลต่างด้าวนั้นไว้ก่อนแล้ว อัตราค่าธรรมเนียมหนังสือค้ำประกันต่อกองตรวจคนเข้าเมืองนี้ ธนาคารคิดในอัตราร้อยละ $\frac{5}{100}$ ต่อ ๓ เดือน หรือเศษ

๔.๔ หนังสือสัญญาค้ำประกันการชำระเงินค่ากระแสไฟฟ้า เป็นการออกหนังสือค้ำประกันที่ธนาคารออกให้แก่ลูกค้าของธนาคารเพื่อนำไปวางไว้เป็นประกันการชำระค่าไฟฟ้า (ปรกติการไฟฟ้าจะเรียกให้ผู้ใช้ไฟฟ้าจำนวนมาก เช่น โรงงาน บริษัท ห้างร้านต่าง ๆ วางเงินประกันการชำระไว้ประมาณ ๔ เท่าของค่าไฟฟ้าที่ใช้แต่ละเดือน)

การออกหนังสือค้ำประกันประเภทต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้ นั้น ลูกค้าจะต้องมอบหลักประกันค้ำประกันกับภาระหนี้ที่ธนาคารรับผิดชอบ และธนาคารจะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมทุกปีจนกว่าธนาคารจะได้รับต้นฉบับหนังสือค้ำประกันซึ่งธนาคารมอบให้ลูกค้าใช้ไปวางเป็นประกันต่อผู้รับประโยชน์นั้นกลับคืนมา อัตราค่าธรรมเนียมอย่างต่ำ ๑๐๐ บาทต่อฉบับ

ข. การรับอวัล (Aval)

คือการประกันการชำระเงินที่ลูกค้าของธนาคารจะต้องชำระตามตั๋วแลกเงิน หรือตั๋วสัญญาใช้เงิน โดยเขียนข้อความว่าใช้ได้เป็นอวัล หรือ "อวัล" เมื่อธนาคารได้เข้ารับเป็นผู้อวัลให้แล้ว เมื่อตั๋วเงินดังกล่าวถึงกำหนดวันชำระเงิน หากลูกค้าไม่ชำระเงินให้ธนาคารจะต้องเป็นผู้ชำระแทนให้ทันที จะปฏิเสธ หรือผิดก่อนให้ผู้ทรงตั๋วไปฟ้องร้องหรือเรียกเอาจากลูกค้าก่อนไม่ได้ ทั้งนี้เพราะผู้รับอวัลต้องผูกพันรับผิดชอบ เช่นเดียวกับผู้ที่ตนได้ประกันไว้ แต่เมื่อธนาคารได้จ่ายเงินตามตั๋วในฐานะผู้รับอวัลไปแล้ว ก็มีสิทธิไล่เบี้ยเรียกเงินคืนจากผู้ธนาคารค้ำประกันไว้

ในการนี้ ธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียม ๒% ต่อปี ของวงเงินที่ธนาคารออวาลนั้น โดยคำนวณระยะเวลาตั้งแต่วันที่ออกตั๋วจนถึงวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามตัวนั้น

การค้าประกันแบบออวาลนี้ ธนาคารสามารถรับออวาลเต็มจำนวนเงินตามตัว หรือออวาลเพียงบางส่วนก็ได้ และประโยชน์จากตัวออวาลนี้ ผู้ทรงสามารถนำไปขายลดกับธนาคารใดก็ได้ ซึ่งช่วยให้เกิดการหมุนเวียนทางการเงินเพิ่มขึ้น

ค. การรับรองตัวแลกเงิน (Acceptance)

เป็นการรับรองการจ่ายเงินตามตัวแลกเงิน ซึ่งลูกค้าของธนาคารเป็นผู้ส่งจ่ายเงินตามตัวให้ธนาคารจ่ายเงินกับผู้ทรงตัวภายในกำหนดเวลาหนึ่ง เมื่อครบกำหนดตามสัญญา ผู้ทรงจะนำตัวนี้มาขึ้นเงินจากธนาคารได้ทันทีซึ่งธนาคารก็จะจ่าย โดยเขียนที่ด้านหน้าตัวว่า "รับรองแล้ว" จ่ายให้โดยการหักบัญชีเงินฝากของลูกค้าตามที่ได้ตกลงไว้ โดยธนาคารคิดค่าธรรมเนียมในอัตรา ๒% ต่อปี โดยกำหนดระยะเวลาในการคิดค่าธรรมเนียมตั้งแต่วันที่ออกตั๋วจนถึงวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามตัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย